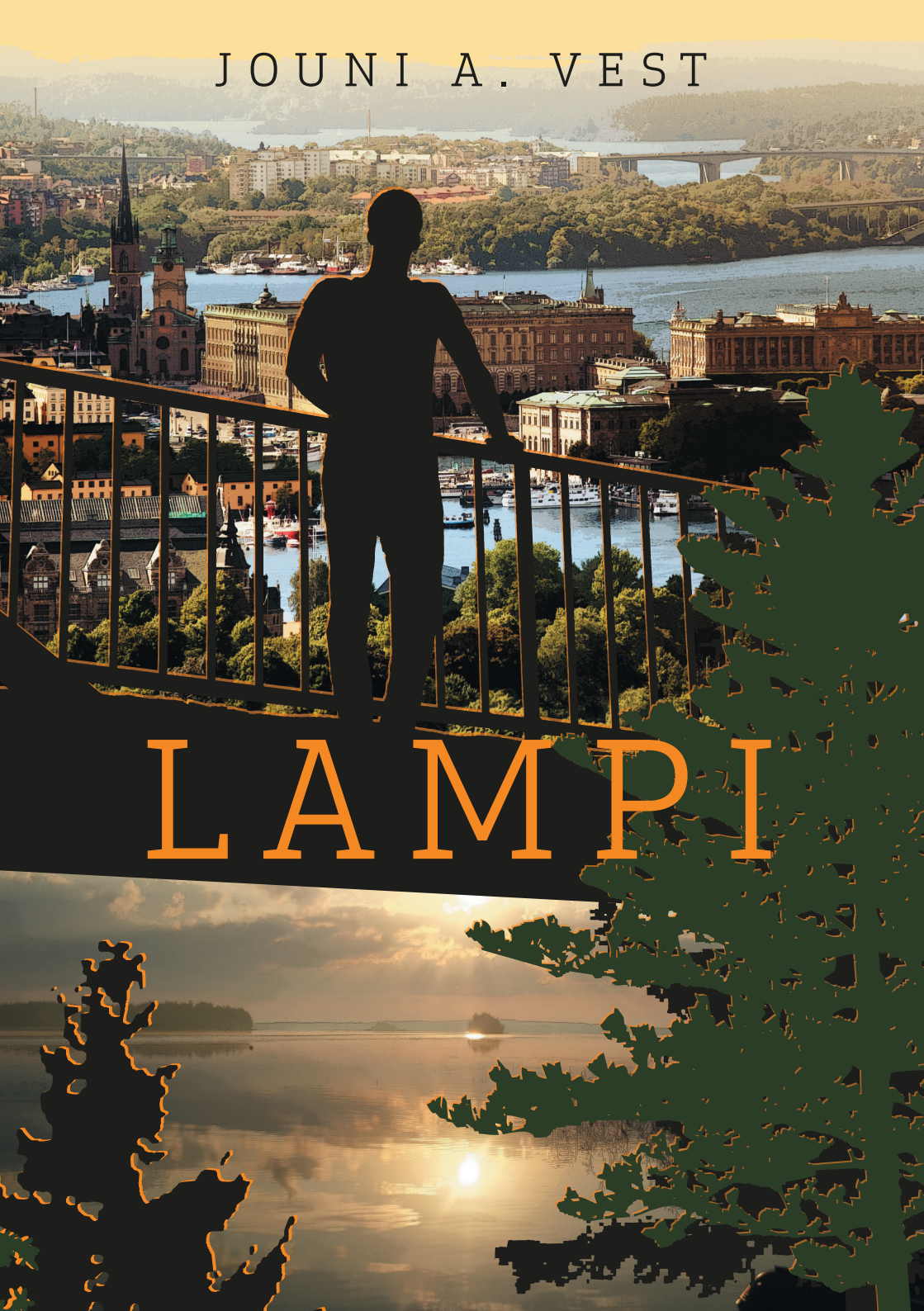

JOUNI A. VEST

LAMPI

Lampi

© 2020 Jouni A Vest

Taitto ja kansi: Books on Demand

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN 978–952–80–9155–4

Lampi

Eräs ihmiskohtalo 1960- ja 70-lukujen massamuuton vuosilta

Romaani

Jouni A. Vest

Prologi

Olen usein pohtinut silloisia tapahtumia. Isäni lähdöstä on jo vuosia. Minulla on nyt monesta asiasta selvempi käsitys kuin silloin alussa. Lopultahan syyte raukesi ja julkisuuteen vuoti vain lyhyt sanomalehti uutinen: ”Entisen toimistovirkailijan Peter K:n kuolintapauksen oikeuskäsittelyn yllättävä ratkaisu: syylliseksi epäilty uhrin lähiomainen todettu syyttömäksi.”

Minun olisi pitänyt olla tyytyväinen asian ratkettua näin. Veljeni välttyi pitkälliseltä vankeustuomiolta eikä isoisäni nimi liitetty kyseiseen oikeusjuttuun ja täten yritys säästy skandaalilta. Sisimpääni oli jäänyt kuitenkin epäilyksen siemen, joka on seurannut minua ihan tähän päivään asti.

Vaikeinta on ollut veljelläni. Hänen päälleenhän heitettiin koko roska. Todistajia löytyi ja kaikki vaikutti selvältä. Vain hänellä oli omat syynsä eliminoida yhteiskunnan ulkopuolelle ajautunut ihmis-hylky. Huippuasianajajan avulla isoisäni onnistui kuitenkin vapauttamaan tyttärenpoikansa kaikista syytteistä.

Veljelläni oli tapana oikeudenkäynnin jälkeen soitella minulle syyttömyyttään vakuutellen. Silloin hän kuului vielä siihen jengiin. Aate-toverinsa jätettyään ja huumeisiin sorruttuaan hän on tosissaan yrittänyt lähestyä minua. Hänen puhelinsoitoistaan on tullut minulle joka-päiväinen riesa. ”En tehnyt sitä, miksi ihmiset katsovat yhä minuun sillä tavalla?” Saan kuulla uudestaan ja uudestaan särkyneen ihmis-raunion vakuuttelua syyttömyydestään. Uskon vähemmälläkin, sillä onhan hänet oikeuden edessä todettu syyttömäksi.

Minua on jo pitkään vaivannut päähänpiintymä, että minun velvollisuutenani olisi valottaa eräitä hämäräksi jääneitä seikkoja. Päivä päivältä olen yhä vakuuttuneempi siitä, että minun olisi ryhdyttävä penkomaan asioita, jotka olisi kai syytä unohtaa. Olen ryhtynyt opiskelemaan isävainajani kieltä, sillä uskoisin siitä olevan hyötyä. Opin

aika hitaasti, koska minulla ei ole ketään, joka voisi avustaa kieliopinnoissani. Toisinaan tuntuu, että ponnisteluni olisivat hukkaan heitettyä aikaa.

Vieläkin suuremmaksi asian tekee, että minulla olisi tarkoitus tehdä isävainajani tapauksen pohjalta tutkielma. Olin kirjoittanut muuttaman liuskan kokeilumielessä. Luin ne ulkopuolisen silmin. Olin mielestäni aika hyvin onnistunut. Mutta kuka olisi voinut vielä luoda silmäyksen tekstiini? Tuttavapiirissäni ei ollut ketään, joka olisi alan ammattilaisena voinut arvioida sitä. Mieleeni juolahti Gustaf af Wrede, vaarivainajani ystävä ja samalla kirjailija, jonka nimeen vannoni valtakunnan kulttuurikerma. Epäröin tohtisinko käydä hänen juttusilla.

Soitin eräänä päivänä hänelle. Jo samana iltana istuin hänen salongissaan. Hän katseli minuun yrittäen ymmärtää, mistä oikein oli kysymys.

– Olen usein pohdiskellut mitä sinusta on tullut. Kun muistelen kaikkia niitä tapahtumia ...

– Nyt näette. Voin hyvin.

En ollut tullut jaarittelemaan vaan halusin päästä suoraan asiaan.

– Olen kirjoittanut muuttaman liuskan. Te olette oikea henkilö sanomaan ovatko ne minkään arvoisia.

– No kun kerta esität asian noin suoraan, voinhan minä vilkaista.

Hän silmäili tekstiäni, välillä hymähteli mutta useammin pudisteli päätään.

– Kyllähän sinussa on kirjallisia taipumuksia mutta...

– Mutta mitä, sanokaa suoraan!

– En suosittelisi sinua kirjallisuuteen mutta journalistisia valmiuksia sinusta kyllä löytyy. Mikset hae toimittajaksi johonkin lehteen? Mikäli olen oikein ymmärtänyt, niin haluaisit kuvata ihmistä, luoda hänen sisintään. Valitettavasti aihe taitaa olla liian vaativa sinulle. Et tunne tarpeeksi elämää, jotta pääsisit perimmäisten kysymysten äärelle. Taustatietojen puutteessa on tietty riski harhautua arkipäiväi-

syyteen. Oletko lukenut Weberiä? Entä kuinka hyvin tunnet Hegeliä ja muita klassikoita, jotka täyttävät vaarivainajasi kirjahyllyt?

Muistin vaatimattoman kirjahyllyni, johon olin viime vuosina hankkinut etupäässä luonnonsuojelua ja ihmisoikeuksia käsitteleviä kirjoja. Tajusin, kuinka köykäisiä ne olivat mustakantisten filosofisten teosten rinnalla.

Mainittu tapaaminen lannisti minut hetkeksi. Et tunne elämää! Mutta sen kanssahan minä olin painiskellut pikkuikäni! Muistin hänen neuvonsa ja lainasin kirjastosta teoksia, joiden kansien päälle kertyneestä pölykerroksesta päätellen moni muukaan ei tuntenut elämän saloja. Ryhdyin mittavaan luku-urakkaan. Teosten sanoma meni monesti yli ymmärrykseni. Jatkoin kuitenkin eteenpäin, sillä olenhan Cronmaneja ja meillä ei ole tapana ensimmäisenä antaa periksi.

Käynnistäni entisen perhetuttavamme luona on jo muutama vuosi. Olen sitemmin lukenut monenlaisia tekstejä. Hegel, Kant ja muut klassikot eivät ole enää minulle pelkkiä nimiä, mutta loistavimmatkin teoriat taitavat olla vain saivartelua asiasta, josta kukaan ei pysty sanomaan mitään tyhjentävää. Olen siis tehnyt retken kirjaviisauden maailmaan ja olen aika vakuuttunut siitä, että vastausta on turha hakea siltä suunnalta.

Niinpä olen paneutunut isävainajani kieleen. Kuinka sokea olinkaan ollut! Olin kuvitellut vastauksen löytyvän kotikaupungistani. Murhenäytelmä näyteltiin täällä, mutta se oli vain päätepiiste pitkällisessä tapahtumasarjassa. Koittaa vielä aika, jolloin teen toisen matkan – ja silloin isäni synnyinseudulle. Sieltä jos mistä voisi löytyä vastaus moneen minua askarruttavaan kysymykseen.

— — —

Harha ja sovitus

1.

Kokous oli avattu. Salin etupenkeillä istui varttuneempia henkilöitä. Näkyi heti, että he kuuluivat hyväosaisiin. Kaikki muutkin kokousosanottajat olivat päässeet osalliseksi siitä hyvästä, mitä varallisuus suo ihmiselle.

Kaupunginosassa oli jo jonkin aikaa järjestetty tällaisia tapaamisia. Ja aina samasta asiasta. Ihmiset olivat havahtuneet huomaamaan heidän rauhallista elinympäristöään vaanivan vaaran. Kaupunginosa oli säilynyt pitkään homogeenisena varakkaiden asuinalueena, johon ulkopuolisilla ei ollut pääsyä. Viime vuosina tällainen itsestäänselvyys oli kyseenalaistettu. Ikuisiksi kuvitellut lainalaisuudet kestivät aikansa ja unohdettiin vähin erin, kun niille ei ollut enää käyttöä. Maailma muuttui ja tämä kaupunginosaakin oli vain osa muuttuvaa maailmaa.

Keskustelunaiheena oli jälleen se sama asia: miten estää ulkopuolisten levittäytyminen tuttuun kotiympäristöön? He saivat paljon pahaa aikaan. Kanta-asukkaat joutuivat väistymään heidän tieltään, asuntojen hinnat romahtivat, kouluopetuksen taso laski. Vapaamielisemmätkin katsoivat karsaasti ulkopuolisten levittäytymistä kotinurkilleen. Heitä asui jo kaupunginosan laitamilla ja kohta he olisivat asettuneet asumaan tutulle kotikadulle.

Kokousosanottajat joutuivat nyt ottamaan kantaa kyseiseen asiaan. Tällaisen tilanteen edessä oli myös se arvokkaan näköinen herrasmies, joka pyysi puheenvuoron.

– Tulee tiukoilla mutta demokraattisilla toimilla vaikuttaa siihen että ulkopuoliset pysyvät loitolla. Kaupunginosan maine kärsii ja asuntojen hinnat romahtavat, jos sellaiset pesiytyvät tänne. Meillä on omat tapamme elää, heillä omansa. Olen vakuuttunut että jyrkästi erilaisten elämäntapojen yhteiselo on mahdotonta. En ole heitä vastaan,

ajattelen heidän parastaan. Korostan vielä kertaalleen: tiukat mutta demokraattiset toimenpiteet!

Miehen sanoilla oli painoa. Jos ilmeni visaisempi asia, silloin kannatti tiedustella johtaja Cronmanin mielipidettä. Hän oli enimmäkseen vaiti ja antoi muiden puhua. Jos keskustelun kulku pyrki tyrehtymään, silloin kuului kokoussalista: mutta mitä mieltä asiasta on johtaja Cronman?

Kokouksen virallinen osa päättyi ja useimmat osanottajat poistuvat paikalta, heidän joukossaan kyseinen herrasmies. Saliin jäi toistakymmentä henkilöä, eräänlainen toveriseura, jonka nimeä oli turha hakea yhdistysrekisteristä. Kokous jatkui nyt suljetuin ovin, eikä siitä pidetty pöytäkirjaa.

Joku tuumaili:

– Cronmanilla alkaa olla jo ikää eikä hänen ajattelutapansa sovi tähän päivään. Meidän elinympäristömme on vaarassa. Kaikki mitä meidän esi-isämme ovat saaneet aikaan voi hetkessä tuhoutua. Nyt on toimittava. Cronman voi olla omalla alallaan pätevä, mutta tässä asiassa hän on hakoteillä.

Kättentaputuksia. Puheenvuorot muuttuivat yhä väkivaltaisemmiksi. He olivat nuoria miehiä, joiden tarkoituksena oli nousta puolustamaan omaansa.

– Meidän pitäisi perustaa muutaman hengen johtoryhmä, ehdotti joku.

– Ja silloin voi unohtaa johtaja Cronmanin käsitykset oikeaoppisista menettelytavoista, kuului salin perältä ulkomaalaisella korostuksella.

Hänkin oli vielä nuori ja olisi ulkonäkönsä puolesta hyvin sopinut tähän ryhmään, jollei hänen hieman haparoiva puhetapansa olisi paljastanut, että tämä ei ollut hänen varsinainen ympäristönsä.

Tässä tapaamisessa perustettiin kolmen hengen johtoryhmä, jonka yhdeksi jäseneksi tuli Peter K, mainitsemamme henkilö. Muut joutuivat kenttätöihin toteuttamaan johtoryhmän päätöksiä.

Aluksi oli selvitettävä nykytilanne. Missä määrin ulkopuolisia oli

jo kaupunginosassa? Heistä tuli tehdä luettelo: nimet ja osoitteet. Ja miten kenttätyöt toteutettaisiin? Nämä olisivat alustavia toimenpiteitä. Vasta sen jälkeen voitaisiin ryhtyä varsinaiseen työhön.

Kenttätyöntekijät luovuttivat seuraavassa tapaamisessa johtoryhmälle ensimmäisen listan, jota voitaisiin sittemmin täydentää. Peter tutkaili oudontuntuksia nimiä. Hänen katseensa jäähmettyi erään nimen kohdalle. Mutta eihän tuon pitänyt kuulua luetteloon! Oliko erehdys oitis oikaistava? Hänen silmänsä olivat nauliutuneet nimeen. Hän tajusi joutuneensa hyvin ahtaalle.

– Peter, mitä nukut! Onko sinulla mitään huomauttamista? kysäisi joku.

Peter katsahti häneen vaitonaisena.

– Tämä on vasta alkua, muutaman viikon kuluttua ollaan jo aika pitkällä, ilmoitti kenttätyöntekijöiden nokkamies.

Peter ajatteli nimeä. Sen mukanaolo luettelossa vaivasi häntä. Hänen teki mieli huomauttaa asiasta, mutta aatetovereiden into lannisti hänet ja hän oli vaiti.

Johtoryhmän vastaava nousi seisomaan ja sanoi:

– Kokoonnutaan taas ensi lauantaina. Silloin voimme vielä tarkistaa nimiluettelon. Toivotan teille onnea vaativassa tehtävässäanne. Muistakaa että tämä on esi-isiemme maata, jonka perillisiä me olemme.

Emme saa olla heikkoja, nyt on kyse suuremmista asioista, ajatteli Peter. Jos joudumme vakaumuksemme takia uhraamaan jotain, olemme siihenkin valmiita.

Tapaaminen päättyi. Joku aloitti kansallislaulun, johon muut yhtyivät aluksi ikään kuin häpeillen sen vanhanaikaista sisältöä. Tuttu sävelmä täytti kokoussalin.

2.

Ulkomarkkinat oli perheyritys, joka oli viime vuosina kovasti laajentunut. Yritystä perustettaessa sen toimialaksi oli määritelty ulkomaankauppaa harjoittavien yritysten neuvonta. Vähitellen se oli alkanut itsekin harjoittaa liiketoimintaa. Yrityksen oli perustanut lakimies Maxim Cronman 1930-luvun alkupuolella. Hän uskoi ulkomaankaupan elpyvän olojen vakiinnuttua ensimmäisen maailmansodan runtelemassa Euroopassa.

Hän oli oikein arvannut, mihin suuntaan elämä kallistuisi. Ihmiset olivat jo parhaillaan rakentamassa uutta ja parempaa Eurooppaa. Maailmansotien väliset vuodet olivat kulta-aikaa niille, jotka ymmärsivät hyödyntää noita kasvun aikoja. Perheyritys kasvoi nopeasti. Cronman osti konkurssikypsiä yrityksiä, nosti ne jaloilleen ja myi hyvällä voitolla eteenpäin luoden täten pohjan nykyiselle Ulkomarkkinat Oy:lle.

Syttyi toinen maailmansota. Rauhan ajan toimet saivat väkivaltaisen lopun. Näinä vuosina Ulkomarkkinat nosti itsensä lopullisesti pinnalle. Neuvonta muodosti enää osasen yrityksen toiminnasta. Cronman tiesi, miten nyt tuli toimia. Hän oli valmis turvautumaan arveluttaviin keinoihin. Ulkomarkkinat hyötyi näistä sodan vuosista eikä sen johtaja juuri kiinnittänyt huomiota eettisiin näkökohtiin.

Rauhan palattua Ulkomarkkinoiden toiminta sodan aikana nostettiin esille. Oliko Ulkomarkkinat käyttänyt hyväkseen epävakaita oloja? Tämä oli pikemminkin moraalinen kuin juridinen asia. Oliko Cronman veljeillyt vihollisen kanssa? Tämä oli jo paljon vakavampi kysymys. Monien mielestä näin oli asia, ja esitettyjen epäilyjen takia Cronman joutui vetäytymään yrityksen johdosta. Ulkomarkkinoiden johtoon astui hänen poikansa. Täten yrityksen nimi oli puhdistettu. Kaikki tiesivät, että todellista valtaa piti vielä pitkään kulissien takana vanhempi Cronman.

Moni epäili, olisiko pojasta isänsä veroiseksi yritysjohtajaksi. Kohta

kuitenkin selvisi, että hänessä oli ainesta liikemieheksi. Hän saattoi olla tarvittaessa tiukka mutta osasi käyttää myös pehmeitä keinoja yleisen mielipiteen taivuttamiseksi puolelleen. Hän oli esimerkiksi näkyvästi mukana hyväntekeväisyystoiminnassa ja piti huolen siitä, että yrityksen nimi mainittiin oikealla hetkellä oikeassa paikassa. Useat kunniamerkit koristivat hänen rintavarustustaan, kun hän osallistui taannoin erään kuningasperheeseen kuuluvan syntymäpäiväjuhlallisuuksiin.

Sopivaa vaimoehdokasta hakiessaan hänellä oli ollut selvä käsitys, millaisin perustein sen tuli tapahtua. Isän neuvot vain vahvistivat hänen käsitystään. Ensin tuli yrityksen etu, vasta sitten ne muut seikat. Maxim Cronman oli poikansa kuullen monesti puhunut tekemistään uhrauksista yrityksensä hyväksi, ja tämä ymmärsi yskän. Vaimoehdokasta ei tarvinnut kaukaa hakea.

Konsultbyrå Kranck toimi samalla alalla kuin Ulkomarkkinat, mutta huonommalla menestyksellä. Yrityksen perustajalla Axel Kranckilla oli tytär – samalla perheen ainokainen. Tämä olisi hyvin sopinut Ulkomarkkinoiden toimitusjohtajan puolisoksi. Naimakaupan ansiosta Ulkomarkkinat voisi hyvällä onnella fuusioda konsulttitoimiston itseensä.

Vaimoehdokas olisi ollut ihan edustavannäköinen Ulkomarkkinoiden toimitusjohtajan puolisoksi mutta oli hieman omituinen. Hän oli vähäpuheinen ja hymyili harvoin. Hänestä oli vaikea saada otetta. Cronmanit laskivat naisen oudon käyttäytymisen ujouden tiliin ja uskoivat kaiken kääntyvän avioliitossa parhain päin.

Häät pidettiin parin kuukauden kuluttua kihlautumisesta. Avioliitto ei muuttanut nuorikkoa. Karen-rouva tuntui olevan kaikesta ulkopuolinen. Hän vastaanotti apaattisena ovensuussa kutsuvieraat ja vetäytyi sitten omiin oloihinsa. Vieraat unohtivat kohta hänet ja kokoontuivat talonisännän ympärille. Tämä oli nokkela seuramies, joka osasi laskea leikkiä ja vastavuoroisesti nauraa muiden jutuille.

Niinpä avio-onnesta ei voinut puhua tässä liitossa, mutta muuten johtaja Cronmanilla pyyhki hyvin. Outo siunaus tuntui seuraavan

hänen liiketoimiaan. Hyvät sopimukset lankesivat ikään kuin itsestään Ulkomarkkinoille. Kranck ei enää pyrkinyt kilpailemaan markkinaosuuksista vaan tyytyi rippeisiin.

Johtaja Kranck ymmärsi, että hänen oli ruvettava järjestelemään yrityksensä tulevaisuutta. Tapaamiset vävyn kanssa vain vahvistivat hänen käsitystään. Vuosikokouksessa hän ilmoitti halustaan ostaa yrityksensä loputkin osakkeet itselleen. Hänen johtamallaan konsulttitoimistolla oli mennyt viime vuosina huonosti ja osakkaat luopuivat mielellään osakkeistaan. Täten yritys siirtyi kokonaan hänen omistukseensa.

Tämän jälkeen asiat etenivät omalla painollaan. Kranck tiesi, että yhtiö Cronman & Kranck olisi vain välivaihe. Kohta nimestä pyyhkäistäisiin pois jälkimmäinen osa ja entinen kilpakumppani valitsisi yritykselleen mieleisensä nimen. Lannistunut Kranck tunsu itsensä pikkupojaksi vävynsä pyörytyksessä. Hän oli helpottunut, kun Cronman ehdotti yritysten yhdistämistä. Nimikin oli jo valmiiksi mietitty: Ulkomarkkinat. Tässä nimessä oli hänen mukaansa sen verran taianomainen kaiku että turha sitä oli mennä muuttelemaan.

Uudelleen organisoitu Ulkomarkkinat oli valmis jatkamaan toimintaansa. Hallintoneuvoston puheenjohtajaksi ehdotettiin Kranck, mutta tämä kieltäytyi ikäänsä viitaten. Hän yritti toisinaan vaikuttaa yrityksen toimintaan mutta huomasi pian, miten vähän hänen sanoiltaan oli painoa. Cronman kuunteli, sanoi harkitsevansa asiaa ja jätti sikseen.

Yhden ainoan kerran Kranck oli löytänyt tarmonpuuskan nousta uhmaamaan omavaltaista vävyään. Vuosikertomus ei pitänyt paikkaansa. Hänen luotsaamansa konsulttitoimiston osuus oli siinä todettu yllättävän pieneksi. Sitä Kranck ei voinut hyväksyä. Hän asteli Cronmanin työhuoneeseen.

– Vuosikertomus ei pidä paikkaansa. Siinä on jokin erehdys tai lukuja on peukaloitu.

– Olen henkilökohtaisesti tarkistanut vuosikertomuksen. Mikä ei pidä paikkaansa?

– Yritykseni arvo oli paljon suurempi kuin vuosikertomuksen tiedot antavat ymmärtää. Minun yritykseni ei ollut tyhjän päälle perustettu reppufirma.

– Mutta hyvä ystävä! Nyt taidat sekoittaa tunteet ja liikeasiat. Tiedän että konsulttitoimistosi oli sinulle rakas ja siksi en viitsi närkästyä loukkaavista vihjailuistasi. Voisimme hankkia puolueettoman asiantuntijan tarkastamaan yrityksemme kirjanpidon. Olisitko siihen valmis?

Kranckin itsevarmuus alkoi rakoilla tarmoa uhkuvan vävyn edessä. Hän tiesi häviävänsä. Hän ei jaksaisi ruveta penkomaan entisen yrityksensä sekavaa kirjanpitoa.

– Mutta mistä löydämme mainitsemasi asiantuntijan?

– On alan ammattilaisia, meidän ei tarvitse turvautua aloittelijoihin.

– Annetaan olla! Unohdetaan koko juttu. Olin kai väärin ymmärtänyt.

Vähitellen Kranck vetäytyi Ulkomarkkinoiden toiminnasta. Hänen nimensä oli enää paperilla ilmoittamassa, että hänellä oli merkittävä asema yrityksessä. Jonkin ajan kuluttua hän luovutti kaikki oikeudet tyttärelleen vaikka tiesi hyvin, miten asiat vastedes etenisivät.

3.

Peter katseli paperipinoa. Vuosikertomusten ja tilinpäätösten teko sekä muut kirjanpitoon liittyvät asiat kuuluivat kirjanpito toimiston vastaavan toimenkuvaan. Tämä oli jo hänelle tuttua työtä. Tarvittaessa hän saattoi turvautua Lillyyn, toimen aikaisempaan haltijaan. Avioliiton kautta hän oli päässyt nykyiseen asemaansa ja tyrkännyt Lillyn pykälän verran alemmaksi yrityksen arvoasteikossa.

Paperityöt eivät yleensä tuottaneet hänelle päänsärkyä. Siksi hän vain harvoin joutui turvautumaan Lillyyn, ja hyvä olikin niin. Peteristä tuntui, että hänen työtoverinsa ei arvostanut häntä. Syynä ei ollut luultavasti vain virka-aseman menetys vaan oli muitakin syitä. Ehkä hän oli naiselle vain ulkopuolinen tunkeilija, joka oli onnistuneen naimakaupan kautta tullut mukaan kuvioihin. Peter olisi halunnut olla kovanaama, mutta sitä hän ei ainakaan vielä ollut. Tuo nainen tuolla tuon lasiseinän takana sai tämän tästä hänen mielenrauhansa järkkymään. Tarkkailiko Lilly häntä papereitaan tutkiessaan? Hän hymähti: vanhapiika, pahainen juoksutyttö! Hän itse oli ihan toista maata. Hän oli aina itse johdatellut elämäänsä, eikä päinvastoin. Nyt hän oli hyvässä toimessa vakavaraudessa yrityksessä. Ylevät ajatukset saivat kolauksen hänen vilkaistessaan toiseen huoneeseen, ihan selvästi Lilly tarkkaili häntä.

Lillystä oli tullut Peterin murheenkryyni. Mutta muuten hänen elämänsä oli kohdallaan. Tämä oli jo hänen kuudes vuotensa yrityksessä. Hän oli työskennellyt alussa tavallisena työntekijänä pakkaamossa täyttämässä kaavakkeita ja lyömässä leimoja lähetysten päälle. Se oli toisen luokan työtä, hän ymmärsi sen nyt itsekkin. Hän oli ollut ylpeä päästyään Ulkomarkkinoiden palkkalistoille, työpaikka oli ollut hänen elämänsä täyttymys. Se oli sitä aikaa, kun hän oli vastikään aloittanut seurustelun Monikan kanssa. Nyt hänellä oli jo paljon suuremmat suunnitelmat vastaisen varalle.

Cronmanille oli ollut järkytys kuulla, millaisen henkilön kanssa hänen tyttärensä oli aloittanut seurustelun. Hän ei ollut voinut muuta kuin toivoa Monikan järkiintyvän. Mutta tämä oli pitänyt päänsä, ja tällä kertaa omavaltainen liikemies oli joutunut antamaan periksi. Monika oli Cronmanaja ja oli tottunut saamaan tahtonsa lävitse. Joh-taja Cronman ei ollut saanut tässä asiassa vaimoltaan minkäänlaista tukea. Tämä oli ollut tapansa mukaan vain sivustakatsoja, joka oli tietty vahingonilo flegmaattisilla kasvoillaan seurannut asioiden kehitymistä.

Nuoripari oli vihitty mahtipontisesti Suurkirkossa, tämäkin morsiamen oikkuja. Suurelliset häät pidettiin Kaupunginhotellin juhlasalissa, jonne Monika oli ikään kuin uhmalla kutsunut koko joukon tuttaviaan. Häiden jälkeen Cronman oli joutunut uudelleen arvioimaan väynsä aseman yrityksessä. Ei tullut kuulonkaan, että tämä olisi jatkanut pakkaamossa. Niinpä hänet siirrettiin kirjaamoon vastuullisempiin tehtäviin. Cronman ei ollut elätellyt suurempia odotuksia väynsä mahdollisuuksiin tämän ulkomaalaistaustan takia.

Hän huomasi kuitenkin kohta, että väyvässä oli aineesta. Pyrkyyryys ja kunnianhimo olivat Peterin päällimmäisiä luonteenpiirteitä. Näiden avulla hän oli noussut hanttihommista nykyiseen toimeensa, kirjan-pitotoimiston vastaavaksi.

Näinhän kaikki oli tapahtunut. Peter istui työpöydän ääressä, unohti Lillyn pahansuopaiset silmäykset ja ajatteli urakehitystään. Kotimaastaan lähtiessään hän oli vannonut itselleen, että hän ei sotkisi käsiään työmiehen töihin. Se olisi ollut tappio, ja tappio oli hänen kohdallaan poissuljettu vaihtoehto. Näin hän oli vannonut seuratessaan isänsä alamäkeä sekä synnyinseutunsa aineellista ja henkistä köyhyyttä. Nyt hän oli oikeilla jäljillä, muttei tämä nykyinen toimikaan voinut olla kuin välivaihe. Hän oli liian arvokas henkilö istumaan ikuisesti tämän tammisen työpöydän takana: hän oli syntynyt suurempiin tehtäviin.

Muutettuaan tähän kaupunkiin hän ei ollut hakeutunut maanmies-tensä pariin vaan kärsi mieluummin yksinäisyydestä. Hänen päämää-

Romaanin päähenkilö muuttaa Tukholmaan 1960-luvulla jostain taka-Suomesta – synkkien kuusikoiden ja ihanien järvimaisemien maasta. Hän on päättänyt aloittaa kaiken alusta vieraalla maaperällä. Juureton maahanmuuttaja ei hakeudu maanmiestensä pariin vaan karttelee heitä ja heiltä paremmin kätkeytyäkseen ruotsalaistaa suomalaisen etunimensä. Hän tutustuu Monikaan, mikä muuttaa tyystin hänen elämänsä. He menevät naimisiin ja heille syntyy kaksi lasta. Vaimonsa välityksellä hän kokee sosiaalisen nousun ja pääsee töihin appiukkonsa yritykseen. Peter ottaa tehtäväkseen poikansa kasvatuksen. Hän on päättänyt tehdä pojastaan ”uuden ihmisen”, jottei tämän tarvitsisi kokea samaa, mitä hän itse oli joutunut kokemaan. Hänen suuret suunnitelmansa kääntyvät kuitenkin häntä itseään vastaan ja tuhoavat hänet. Tämä kirja kertoo Peter K:n traagisen elämäntarinan.

BoD

www.bod.fi